จำนวนปูนซีเมนต์
ที่ผลิต
และ จำหน่าย
รวมทั้งสิ้น
๓,๐๐๐,๐๐๐ ตัน

จำนวนเหล็กกลาง
และเหล็กกล้า
ที่ผลิต
และจำหน่าย
รวมทั้งสิ้น
๒๓,๐๐๐ ตัน

กิจการ
ของบริษัทปูนซิเมนต์ไทยจำกัด
ในระยะ ๔๐ ปี
เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๖
ถึงสิ้น พ.ศ. ๒๔๙๖

จำนวน
กระเบื้อง
กระดาษ
ที่ผลิต
และจำหน่าย
รวมทั้งสิ้น
๒,๕๐๐,๐๐๐
ตารางเมตร

ผลประโยชน์ที่จ่ายผู้ถือหุ้นแล้ว
รวมทั้งบริษัทกระเบื้องกระดาษไทย จำกัด
จำนวน ๔๗,๑๐๙,๐๖๐ บาท

ที่ระลึกในโอกาส
ที่ผู้ถือหุ้นบริษัทไปประชุมใหญ่
สามัญครั้งที่ ๔๒ ณโรงงานท่าหลวง
วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๔๙๗

เงินทุนบริษัทปูนซิเมนต์ไทยจำกัด
ที่ออกใบหุ้นแล้ว

พ.ศ. ๒๔๕๖	๑.๐ ล้านบาท
พ.ศ. ๒๔๖๑	๑.๕ ล้านบาท
พ.ศ. ๒๔๖๔	๓.๐ ล้านบาท
พ.ศ. ๒๔๗๘	๒,๖๒๕ ล้านบาท
พ.ศ. ๒๔๘๓	๕.๐ ล้านบาท
พ.ศ. ๒๔๘๐	๑๐.๐ ล้านบาท
พ.ศ. ๒๔๙๑	๑๕.๐ ล้านบาท
พ.ศ. ๒๔๙๒	๒๔.๐ ล้านบาท
พ.ศ. ๒๔๙๔ จนบัดนี้	๖๐.๐ ล้านบาท

เงินทุนบริษัทกระเบื้องกระดาษไทยจำกัด
ที่ออกใบหุ้นแล้ว

พ.ศ. ๒๔๘๑	๓๔๗,๕๐๐ ล้านบาท
พ.ศ. ๒๔๙๑	๑.๐ ล้านบาท
พ.ศ. ๒๔๙๓ จนบัดนี้	๑๐.๐ ล้านบาท

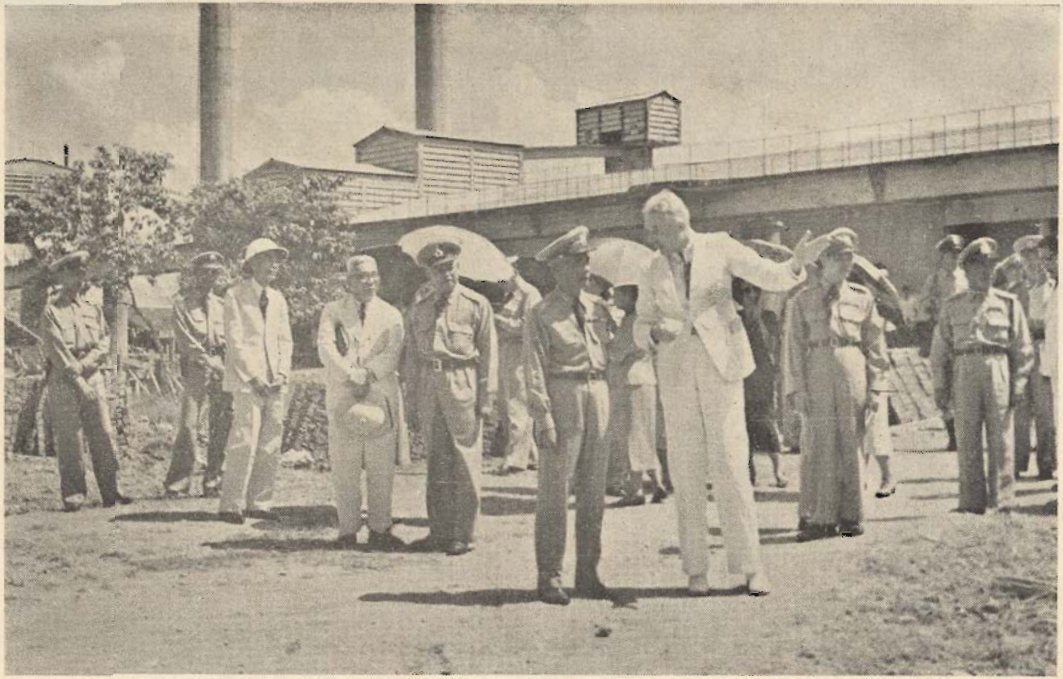

ท่านนายกรัฐมนตรี จอมพล ป. พิบูลสงคราม เยี่ยมโรงงานท่าหลวง เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๔๙๖

บริษัทกระเบื้องกระดาษไทย จำกัด

THE SIAM FIBRE-CEMENT CO., LTD.

จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัดเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๘๑

เงินทุน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งเป็น ๑๐๐,๐๐๐ หุ้น มูลค่าหุ้นละ ๑๐๐ บาท

อยู่ในความอำนวยการของบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด

มาตั้งแต่เริ่มตั้งบริษัท

ระยะบัญชีรอบบริษัทตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายนถึงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม

ผลิตและจำหน่ายสินค้ากระเบื้องกระดาษ

สำหรับมุงหลังคาชนิดลอนคู่และลูกฟูก

แผ่นเรียบสำหรับเพดาน หรือชายคา

แผ่นระบายลม ท่อน้ำ ฯลฯ

โรงงานตั้งอยู่ในบริเวณโรงงานบางซื่อ

ของ บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด

บริษัท ผลิตภัณฑ์และวัตถุก่อสร้าง จำกัด

THE CONCRETE PRODUCTS & AGGREGATE CO., LTD.

จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๔๘๕

เงินทุน ๓,๒๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งเป็น ๓,๒๐๐ หุ้น มูลค่าหุ้นละ ๑,๐๐๐ บาท

อยู่ในความอำนวยการของ บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด

มาตั้งแต่เริ่มตั้งบริษัท

ระยะบัญชีรอบบัญชีการตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ถึง ๓๑ มีนาคม

วัตถุประสงค์ดำเนินการ

จัดหาและจำหน่าย วัตถุก่อสร้างเช่น กรวด ทราย ฯ ผลิตและจำหน่าย ผลิตภัณฑ์คอนกรีตซึ่งเป็นส่วนประกอบสิ่งก่อสร้างหรืออาคารเช่น คาน เสา หมอน รองแผ่น โครงอาคาร ฯลฯ ที่เป็นคอนกรีตสำเร็จรูปชนิดธรรมดาและชนิดอัดแรง (Precast and Prestressed Concrete) และจำหน่ายอุปกรณ์เกี่ยวกับคอนกรีต

โรงงานตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ถนนพิบูลสงคราม ใกล้สะพานพระรามหก ตำบลบางซื่อ อำเภอดุสิต พระนคร.

๔๐ ปีอุตสาหกรรมปูนซิเมนต์
ประวัติย่อของบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด
ตั้งแต่เริ่มตั้งบริษัทถึงสงครามโลกครั้งที่ ๒

บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด ได้เกิดขึ้นโดยพระราชดำริ และพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ให้มีอุตสาหกรรมปูนซิเมนต์ขึ้นในประเทศ จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ท่านเจ้าพระยายมราช (ปั๋น สุขุม) เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงนครบาล ดำเนินการจัดตั้งโรงงานและตั้งเป็นบริษัทจำกัดขึ้น

ผู้เริ่มก่อการบริษัทได้ประชุมตั้งบริษัทเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๔๕๖ และได้จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๖ ตามทะเบียนเลขที่ ๖ ด้วยทุน ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านสองแสนบาท) เป็นบริษัทไทยอยู่ใต้กฎหมายไทยมีข้อบังคับของบริษัทให้ผู้ถือหุ้นเป็นคนไทย

ไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้า นามผู้เริ่มก่อการบริษัทมีดังนี้:

พระยาอรรถการประสิทธิ์ (ถึงแก่กรรมแล้ว)

พระสิงหพัสาคร (ต่อมาเป็นพระยาสิงหพัสาคร ถึงแก่กรรมแล้ว)

พระบริบูรณ์ราชสมบัติ (ขณะนี้เป็นเจ้าพระยาศรีพิพัฒน์)

พระมนตรีพจนกิจ (ต่อมาเป็นพระยาสารสินสวามิภักดิ์ ถึงแก่กรรมแล้ว)

หลวงสวัสดิ์เวียงชัย (ขณะนี้เป็นพระยาสุขุมนัยวินิต)

Mr. E. G. Gollo (ถึงแก่กรรมแล้ว)

Mr. W. L. Grut (ถึงแก่กรรมแล้ว)

นามกรรมการชุดแรกของบริษัทมีดังนี้:-

พระยาอรรถการประสิทธิ์ ประธานกรรมการ

พระบริบูรณ์ราชสมบัติ

หลวงสวัสดิ์เวียงชัย

Mr. E. G. Gollo

Mr. W. L. Grut

งานของบริษัทได้เริ่มด้วยการร่วมปรึกษาหารือระหว่าง ทาง ราชการ กับ คณะ กรรมการใน เรื่อง จัดสร้างโรงงาน ตลอด จน วิธี ดำเนินงาน อุตสาหกรรมผลิตปูนซิเมนต์ ในที่สุดได้ตกลงให้มีการเสนอราคาสร้างโรง งาน พร้อม เครื่องจักร เครื่องใช้ต่าง ๆ โดยผู้ได้รับงานนี้จะต้อง ส่งเจ้าหน้าที่ ของ ตนเข้ามาสำรวจหาที่ตั้งโรงงาน สำรวจแหล่งวัตถุดิบ ตลอดจนพิจารณาปัญหาการขนส่ง และเมื่อได้สร้างโรงงานขึ้นเรียบร้อยแล้ว จะต้องมีผู้ชำนาญงานเข้ามา ดำเนินการ ผลิต ปูนซิเมนต์ให้ได้ผล ตามข้อตกลง พร้อมกันไปกับการฝึกหัดอบรมคนงานและนายงานไทยขึ้นด้วย ในการสอบราคามีบริษัท ๓ บริษัทเข้าแข่งขันเสนอราคา เป็นบริษัท เยอรมัน, อังกฤษ และเดนมาร์ค เมื่อได้พิจารณาข้อเสนอนั้น ๆ แล้ว คณะกรรมการได้เห็นพ้องกันให้จัดส่งกรรมการซึ่งเป็นนายช่างหนึ่งนาย เดินทางออกไปติดต่อ สอบถามข้อ ความ ต่าง ๆ โดย ละเอียดจากผู้เสนอทุก ๆ รายอีกด้วย แล้วให้ทำรายงานเสนอ

รายละเอียดที่ได้รับจากผู้เสนอ ตลอดจนกิจการที่ได้ไปเห็นมาด้วยตนเองให้ คณะ กรรมการ พิจารณา ผลการพิจารณา ของคณะกรรมการตกลงให้ รับราคาและข้อเสนอของบริษัทในประเทศเดนมาร์ค ชื่อ F.L. Smidth & Co., Ltd. ทั้งนี้เพราะมั่นใจว่าในที่สุดจะได้รับผลดีกว่าจากอีก๒ราย โดยเหตุนี้เองบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด จึงได้มีชนชาติเดนมาร์คเข้ามาดำเนินกิจการ ตั้งแต่เริ่ม ก่อ ตั้ง อตสาหกรรมปูนซิเมนต์เป็นต้นมา ผู้จัดการบริษัทคนแรกชื่อ Mr. O. Schultz นอกจากนั้นยังมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายเทฆนิคชาติเดนมาร์คมาร่วมดำเนินงานใน ฐานะเป็น ลูกจ้างของบริษัทอีกด้วยตามความจำเป็น บรรดาคนงานช่าง และนายงานบริษัทได้พยายามใช้คนไทยมากที่สุดที่จะทำได้ และได้เริ่มอบรมฝึกหัดคนไทยให้รู้และชำนาญงานในด้านต่างๆอยู่ตลอดมา เพราะถือว่าข้อนี้เป็นความมุ่งหมายสำคัญของบริษัท

การเลือกสถานที่ตั้งโรงงาน ในขั้นแรกคณะกรรมการได้ เลือกที่ ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งพระนคร

ตอนเหนือวัดแก้วฟ้า ตำบลบางโพธิ์ในท้องที่อำเภอดุสิตเวลานี้เป็นที่ตั้งโรงงาน แต่เมื่อได้ติดต่อกับกรมรถไฟในเวลานั้น เพื่อขอให้พิจารณาสร้างทางแยกรถไฟเข้าไปให้ถึงโรงงาน ปรากฏว่าค่าใช้จ่ายในการสร้างทางแยกนี้เป็นเงินเกินกว่าทุนของบริษัทที่มีอยู่ในระยะเริ่มแรก จึงจำเป็นต้องเลือกหาที่ดินแห่งอื่นซึ่งอยู่ใกล้ทางรถไฟ พอดีกับท่านเจ้าของที่ดินผู้หนึ่งมีความประสงค์จะได้ที่ดินริมแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมอย่างอื่น คณะกรรมการจึงได้ตกลงแลกเปลี่ยนที่ดินที่บริษัทเลือกไว้ริมแม่น้ำเจ้าพระยากับที่ดินที่ตำบลบางซื่อซึ่งใกล้สถานีรถไฟบางซื่อ ดังที่ได้สร้างโรงงานบางซื่ออยู่ตราบเท่าทุกวันนี้

โรงงานผลิตปูนซิเมนต์ที่บางซื่อได้เริ่มต้นด้วยเครื่องจักรชุดแรกดังนี้–

หม้อเผาปูนเม็ด ๑หม้อและ หม้อบดปูนซิเมนต์ ๑หม้อพร้อมด้วยอุปกรณ์อื่นๆซึ่งสั่งมาจากต่างประเทศได้เข้ามาถึงพระนครเมื่อเดือนพฤษภาคม๒๔๕๗

การสร้างโรงงานและการติดตั้งเครื่องจักรต่างๆ ได้แล้วเสร็จและโรงงานเริ่มทำการผลิตปูนซิเมนต์ออกจำหน่ายได้เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๔๕๘ กำลังผลิตของโรงงาน ขณะนั้นอยู่ใน ระดับปีละ ๒๔,๐๐๐ ตัน แต่การจำหน่ายในระยะ ๔ เดือนแรกมีปริมาณเพียงเดือนละประมาณ ๗๐๐ ตัน ปูนซิเมนต์ที่ผลิตออกจำหน่ายเป็นปูนซิเมนต์ปอร์ทแลนด์ตรา "ช้าง" และปูนซิเมนต์ตรา "เสือ" ต่อมาปริมาณการจำหน่ายได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตามความต้องการของตลาด จนถึงในเดือนธันวาคม ๒๔๕๘ ปริมาณการจำหน่ายจึงได้เพิ่มขึ้นเป็นเดือนละ ๒๐๐๐ ตัน

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินมาเยี่ยมกิจการของโรงงานบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด ที่บางซื่อเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๔๖๓ และสมเด็จพระเจ้ากรุงเดนมาร์ค พระเจ้าเฟรเดอริคที่ ๘ เมื่อยังดำรงพระอิสริยศมกุฎราชกุมารพร้อมด้วยพระประยูรญาติได้มาเยี่ยมโรงงานเมื่อวันที่๑๕กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๒

การขยายกำลังผลิตของโรงงานครั้งแรกได้เริ่มขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๗ และครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๗๒ โดยเพิ่มหม้อเผาปูนเม็ดขึ้นอีกรวมเป็น ๓ หม้อ เริ่มใช้เมื่อเดือนมกราคม ๒๔๗๒ และหม้อ บดปูนซิเมนต์หม้อที่ ๓ ในปี พ.ศ. ๒๔๗๓ ทำให้กำลังผลิตสูงสุดในเวลานั้นเพิ่มขึ้นเป็นปีละ ๑๒๐,๐๐๐ ตัน (หรือเดือนละประมาณ ๑๐,๐๐๐ ตัน)

วัตถุดิบใช้ในการผลิตปูนซิเมนต์เป็นวัตถุที่มีภายในประเทศเกือบทั้งสิ้น นอกจากหินยิปซั่มและถ่านหิน (ใช้เป็นเชื้อเพลิงในการเผาปูนเม็ด) ซึ่งต้องซื้อจากต่างประเทศ ดินขาว (Marl) ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญอย่างหนึ่ง ขุดหาได้ที่ช่องแคในท้องที่จังหวัดนครสวรรค์ในขั้นต้น ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๖๕ ได้ค้นพบแหล่งดินขาวที่ตำบลบ้านหมอ อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จึงได้ย้ายมาขุดที่นั่นส่งมาป้อนโรงงานที่บางซื่อ เป็นการร่นระยะขนส่งทางรถไฟลงได้ ๗๑ ก.ม.

จนถึงสงครามโลกครั้งที่ ๒ โรงงานที่บางซื่อมี

เครื่องจักรใช้ในการผลิตปูนซิเมนต์ ดังนี้ :

หม้อเผาปูนเม็ด ๓ หม้อ

หม้อบดปูนซิเมนต์ที่ใช้ในการผลิต ๓ หม้อ

ปูนซิเมนต์ชนิดต่างๆมีจำหน่ายก่อนสงครามคือ:-

ปูนซิเมนต์ตรา "เสือ"

ปูนซิเมนต์ชนิดปอร์ทแลนด์ตรา "ช้าง"

ปูนซิเมนต์ชนิด ปอร์ทแลนด์ ชั้นเยี่ยม ตรา "ซูเปอร์" (SUPER)

ส่วนปูนซิเมนต์ตรา "ประภาคาร" ซึ่งเป็นปูนซิเมนต์ประเภท Puzzolanic และ ซึ่ง บริษัทเคยผลิต ออก จำหน่าย สำหรับ งาน ก่อ สร้างใน น้ำ เค็ม (ประภาคารที่สันดอนปากแม่น้ำเจ้าพระยาสร้างขึ้นด้วยปูนซิเมนต์ชนิดนี้ของบริษัท) นั้น ต่อมาบริษัทได้งดผลิตเนื่องจากไม่มีความต้องการ แต่ก็ได้กลับมาผลิตออก จำหน่ายอีกในระหว่าง สงครามโลกครั้งที่ ๒ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนปูนซิเมนต์ชนิดอื่นซึ่งไม่สามารถผลิตได้ในระหว่าง สงคราม เพราะขาดวัตถุสำคัญบางอย่าง

การจำหน่ายปูนซิเมนต์ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ มีปริมาณสูงสุด ๑๒๐,๐๐๐ ตันต่อปี (หรือเดือนละ ๑๐,๐๐๐ ตัน) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๒-๘๓

กิจการของบริษัท ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ และงานบูรณะซ่อมแซมโรงงาน ภายหลังสงคราม

ตราบเท่าที่สงครามโลกครั้งที่ ๒ ยังไม่ได้ขยายตัวมาถึงทวีปเอเชีย กิจการของบริษัทก็ยังคงดำเนินต่อไปได้เกือบเป็นปกติ ฉะนั้นโครงการขยายงานให้กว้างขวางออกไปจึงได้ก้าวหน้าไปตามที่กำหนดไว้เดิม กล่าวคือ

๑) สร้างโรงงานผลิตปูนเม็ดขึ้นที่ท่าหลวงในท้องที่อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี

๒) รับงานอุตสาหกรรมถลุงแร่เหล็กและผลิตเหล็กกล้าจากรัฐบาลมาเริ่มดำเนินการ

บริษัทได้พิมพ์คำชี้แจงเกี่ยวกับกิจการของโรง

งานผลิตปูนเม็ดและโรงงานถลุงแร่เหล็กและผลิตเหล็กกล้าที่ท่าหลวงตั้งแต่ระหว่างสงครามจนถึงกลาง พ.ศ. ๒๔๘๓ เสนอท่านผู้ถือหุ้นครั้งหนึ่งแล้วในสมุดที่ระลึกในโอกาสที่ท่านผู้ถือหุ้นเดินทางไปชมโรงงานท่าหลวงเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๔๘๓ ฉะนั้น ในที่นี้จึงขอรวบรวมแต่ข้อความที่สำคัญๆเกี่ยวกับโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสองประเภทมากล่าวไว้พอให้ติดต่อกับคำชี้แจงที่จัดทำขึ้นใหม่เพื่อเรียนให้ทราบถึงงานที่บริษัทได้ดำเนินต่อมาจากกลาง พ.ศ. ๒๔๘๓ จนถึงปัจจุบันนี้

อุตสาหกรรมผลิตปูนซิเมนต์ การสร้างโรงงานผลิตปูนเม็ดที่ท่าหลวงได้ลงมือเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๔๘๓ พร้อมกันไปกับการสร้างอาคารโรงงาน บริษัทได้สั่งซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับงานผลิตปูนเม็ด รวมทั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าจากต่างประเทศ เครื่องจักรเครื่องใช้เหล่านี้ได้มาจากทั้งยุโรปและอเมริกา โรงงานนี้ประกอบด้วยหม้อเผาปูนเม็ด ๑ หม้อ พร้อมด้วยแผนกเตรียมดิน

และเครื่องปั้นจั่นขนย้ายวัตถุต่างๆ ฯลฯ สามารถผลิตปูนเม็ดส่งป้อนโรงงานบางซื่อได้วันละ ๒๕๐–๓๐๐ตัน มีโรงไฟฟ้าขนาด๑๒๕๐กิโลวัตต์ การขนส่งมีโครงการที่จะทำได้ ๓ ทางคือ ทางน้ำ ทางรถไฟ และทางรถยนต์

ต่อมาเมื่อสงครามโลกได้ระบาดมาถึงภาคเอเชียและประเทศไทย การสร้างโรงงานท่าหลวงให้แล้วเสร็จจึงต้องชงักลง เพราะบรรดาเครื่องจักรเครื่องอุปกรณ์ต่างๆ ไม่สามารถส่งเข้ามาได้ครบถ้วน ส่วนงานก่อสร้างอาคารโรงงานนั้นได้ดำเนินต่อไปจนเกือบแล้วเสร็จทั้งหมด แต่ในที่สุดก็ต้องหยุดลงโดยสิ้นเชิง เพราะขาดวัตถุก่อสร้างสำคัญ เช่น เหล็กเส้นและปูนซิเมนต์ (โรงงานผลิตปูนซิเมนต์ที่บางซื่อได้ถูกลูกระเบิดจาก การโจมตี ทาง อากาศ หลายครั้ง ครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๔๘๗ จนไม่สามารถใช้งานได้ต่อไป)

เมื่อสงครามเสร็จสิ้นลงแล้วบริษัทจึงได้รีบดำเนินงานบูรณะซ่อมแซมโรงงานบางซื่อ และในขณะ

เดียว กันได้ เร่งรัด การสร้าง โรงงาน ท่าหลวงให้แล้วเสร็จโดยด่วน เครื่องจักรเครื่องอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่สั่งไว้ก่อน สงครามได้ ทะยอย กันเข้ามา จนครบถ้วน ในที่สุด บริษัท สามารถเปิดใช้โรงงาน ผลิตปูนเม็ดที่ท่าหลวงได้เมื่อต้นเดือนสิงหาคม ๒๔๙๑ เป็นการช่วยรับภาระโรงงานบางซื่อไปได้เป็นอันมาก เพราะหม้อเผาปูนเม็ด ๓ หม้อที่โรงงาน บางซื่อเคยใช้อยู่เดิมนั้นในขั้นต้นสามารถซ่อมแซมให้ใช้งานได้เพียง ๑ หม้อเท่านั้น ส่วนหม้อที่ ๒ และ ๓ ได้ดัดแปลงรวมเข้าเป็นหม้อเดียวกันเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๔ และได้เพิ่มหม้อบดขนาดใหญ่ขึ้นอีก ๑ หม้อ กับได้สั่งซื้อเครื่อง ดีเซล กำเนิดไฟฟ้า มาตั้ง เป็นโรงไฟฟ้า ที่บางซื่ออีกด้วย เพราะโรงไฟฟ้าของทางราชการได้ถูกทำลาย ระหว่าง สงคราม และไม่สามารถจ่ายกำลังไฟฟ้าให้บริษัทได้อย่างแต่ก่อน

การ เร่ง รัด บูรณะ ซ่อม แซม โรง งาน ผลิต ปูน ซิเมนต์ ที่บางซื่อ และสร้าง โรงงาน ผลิตปูน เม็ดที่ท่าหลวง ให้แล้วเสร็จ ภายหลัง สงครามได้ ผล เพียงใด

ท่านผู้ถือหุ้น จะเห็นได้จาก รายการแสดง กำลัง ผลิต ของโรงงานใน ปัจจุบัน และสถิติ แสดง ปริมาณ การ จำหน่ายปูนซิเมนต์เป็นรายปีในสมุดเล่มนี้.

อุตสาหกรรมถลุงแร่เหล็กและผลิตเหล็กกล้า

งานนี้ได้เริ่มด้วยการสำรวจหาแหล่งแร่เหล็กในภาคใต้เมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๔๘๔ โดยผู้เชี่ยวชาญจากประเทศสวีเดนร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการของทางราชการ (กรมโลหกิจ) แต่ปรากฏว่าปริมาณแร่เหล็กมีไม่คุ้มแก่การ ลงทุนสร้างโรงงาน อุตสาหกรรม ขึ้นในภาคใต้ จึงได้รับอนุญาตจากรัฐบาลให้ดำเนินการสำรวจแหล่งแร่ที่อื่นได้อีกโดยต้องทำในนามของรัฐบาล ในที่สุดค้นพบแหล่งแร่เหล็กได้ที่เขาทับควาย ในท้องที่อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี และที่ตำบลหัวหวาย ในท้องที่อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ เป็นแร่ที่มีคุณภาพสูง มีเหล็กไม่น้อยกว่าร้อยละหกสิบและเกือบจะไม่มีกำมะถัน และฟอสฟอรัสเจือปนอยู่ด้วยก็ว่าได้ โดยเหตุนี้บริษัทจึงได้ทำสัญญากับรัฐบาลเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๔๘๕ รับ

จะสร้างโรงงานถลุงแร่เหล็ก ทำและรีดเหล็กกล้า มีปริมาณการผลิตวันละ ๑๐๐ตัน โดยรัฐบาลอนุญาตให้บริษัทได้รับ ประทานบัตรเหมืองแร่ เหล็ก ทั้งสองแห่ง รวมทั้งสัมปทานป่าไม้ที่แก่งคอย–ไชยบาดาล จังหวัดสระบุรีหนึ่งแห่งด้วย (แต่ต่อมาทางราชการได้ ถอน เขต สัมปทาน ป่าไม้ รายนี้ เพื่อ นำไปใช้ในราชการ อย่างอื่นแล้ว) บริษัทได้สร้างโรงงานอุตสาหกรรมเหล็กขึ้นในบริเวณโรงงานท่าหลวง

การที่สงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้ขยายตัวมาถึงภาคเอเชีย ทำให้กิจการใหม่นี้ไม่สามารถดำเนินไปได้ตามโครงการ ในระหว่างสงครามบริษัทได้ทำการ ทด ลอง ถลุงแร่ เหล็ก ด้วย ถ่าน ไม้ ที่ บางซื่อ โดยได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการของรัฐบาล เหล็กหล่อที่บริษัทผลิตออกได้ในระหว่างสงครามมีจำนวนประมาณ ๒,๐๐๐ ตัน เมื่อโรงงานบางซื่อได้ถูกทิ้งระเบิดจากการโจมตีทางอากาศจึงได้ย้ายงานถลุงแร่เหล็กไปทำที่โรงงานท่าหลวงต่อไป

เมื่อสงครามเสร็จลงแล้ว บริษัทได้หยิบยกงาน

อุตสาหกรรมเหล็กขึ้นพิจารณาใหม่ เพื่อหาทางดำเนิน กิจการ นี้ต่อไป ตาม แต่ กำลัง ทางการ เงินจะอำนวยให้ทำได้ เพราะในระหว่างสงครามได้เห็นเป็นประจักษ์กันแล้วว่า อุตสาหกรรมประเภทนี้มีความสำคัญสำหรับบ้านเมืองเพียงใด บริษัทได้เจรจากับรัฐบาลเป็นเวลานานเพื่อ ขอ เปลี่ยนแปลงผ่อนผัน ข้อผูกพัน ตาม สัญญาเดิมให้ เหมาะ สม กับสถานะการณ์ที่เป็นอยู่ภายหลังสงคราม และฐานะการเงินของบริษัทที่ต้องใช้จ่ายเงินลงทุนในการบูรณะซ่อมแซม อุตสาหกรรมปูนซิเมนต์ในเวลา เดียวกันเป็นจำนวนมาก ในที่สุดรัฐบาลได้กรุณาผ่อนผันให้ด้วยดี และได้ตกลงทำสัญญาแก้ไขเพิ่มเติมกันเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑ โดยลดกำลังผลิตจากสัญญาเดิมลงมาเป็นเพียงวันละ ๑๐ ตัน และกำหนดให้โรงงานนี้เริ่มทำงานได้ภายใน พ.ศ. ๒๔๙๒ ซึ่งบริษัท ก็ได้พยายามปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อ กำหนดนี้ได้ในวันสุดท้ายคือเตา ถลุง แร่เหล็ก ซึ่ง บริษัทได้สร้างขึ้นตามแบบของผู้เชี่ยวชาญในประเทศสวีเดน

ได้ถลุงแร่เหล็กออกได้เป็นครั้งแรกเมื่อค่ำวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๔๕๒ งานขั้นต่อมาได้แก่การผลิตเหล็กกล้าจากเหล็กถลุง และการรีดเหล็กกล้าออกเป็นเหล็กเส้นสำหรับใช้ในงานก่อสร้าง งานแผนกนี้ได้เริ่มขึ้นเมื่อพ.ศ. ๒๔๕๓ ซึ่งท่านผู้ถือหุ้นได้มีโอกาสไปเห็นมาแล้วในระยะแรก

อุตสาหกรรมเหล็กที่บริษัทรับเป็นผู้ริเริ่มขึ้นนี้ เป็นไปตามแนวนโยบายของรัฐบาลในสมัยนั้น อันมีท่านจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี และต่อมาก็ได้รับการสนับสนุนจากทางราชการด้วยดีตลอดมาจนถึงบัดนี้

การขยายกิจการอุตสาหกรรมของโรงงานท่าหลวงและกิจการแขนงใหม่ที่เกิดขึ้นภายหลังที่ผู้ถือหุ้นของบริษัทได้ไปเยี่ยมโรงงานเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๓

นับตั้งแต่ผู้ถือหุ้นได้มีโอกาส เดินทางไปเยี่ยมโรงงาน ของ บริษัทที่ ท่าหลวง เมื่อ วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๔๙๓ งานอุตสาหกรรมต่าง ๆได้ขยายตัวต่อไปอีกทั้งในด้านปริมาณ และ แขนงใหม่ ดัง จะ บรรยายให้ทราบโดยย่อต่อไปนี้

งานอุตสาหกรรมผลิตปูนซิเมนต์ ในขั้นต้นได้สร้างโรงงาน ท่าหลวง ขึ้น เป็น เพียงโรงงาน ผลิตปูนเม็ด เพื่อส่งไปบ้อนโรงงานที่บางซื่อเท่านั้น เริ่มต้นด้วยมีหม้อเผา ๑ หม้อ ต่อมาได้ขยายกิจการในด้านนี้ให้กว้างขวางออกไปอีกโดยเพิ่มหม้อเผาขึ้นอีก๑หม้อ มีขนาดเท่ากัน เมื่อปลาย พ.ศ. ๒๔๘๕ กำลังผลิตปูนเม็ดของโรงงานนี้จึงเพิ่มขึ้นอีก เท่าตัว คือเพิ่มจาก ๓๐๐ ตันเป็น ๖๐๐ ตันต่อ ๒๔ ชั่วโมง เทียบกับกำลังผลิตปูนเม็ดของโรงงานบางซื่อวันละ ๒๕๐ ตัน

เนื่องจากในระยะราว ๒ ปีมานี้ความต้องการใช้ปูนซิเมนต์ใน ภาค เหนือภาค กลาง และ ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือได้มีปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ บริษัทจึงได้ดำเนินการ ปรับปรุงโรง งาน ท่าหลวงให้ เป็นโรงงานผลิตปูนซิเมนต์โดยสมบูรณ์ด้วยการย้ายหม้อ บดปูนซิเมนต์ขนาดเล็ก ๑ หม้อจากโรงงานบางซื่อไปติดตั้งที่โรงงานท่าหลวง พร้อมด้วยเครื่องบรรจุเป็นขั้นแรกและได้เริ่มทำการผลิต ปูนซิเมนต์ออก จำหน่าย เมื่อเดือนมีนาคม ๒๔๘๖ ในต้นปี พ.ศ. ๒๔๘๗ นี้จะจัดการย้ายหม้อบดหม้อที่ ๒ ไปจากโรงงานบางซื่อ อีก ฉะนั้น ภายในไม่กี่เดือนข้างหน้าโรงงานท่าหลวงก็จะสามารถผลิตปูนซิเมนต์ออกจำหน่ายได้ในอัตราวันละ ๓๐๐ ตัน ซึ่งเป็นจำนวนที่อาจเพียงพอกับความต้องการสำหรับท้องที่ภาคกลาง (ตั้งแต่เหนือสถานีชุมทางบ้านภาชีขึ้นไป) ภาคเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือไปได้หลายปีข้างหน้า เงินทุนที่ได้ใช้จ่ายในการติดตั้งหม้อบดปูนซิเมนต์เหล่านี้ บริษัทคาดว่าจะถอนคืนได้ในไม่ช้า เพราะเป็นการตัดค่าใช้จ่ายในการ ขนส่ง ปูนเม็ดจาก ท่าหลวงไปบดเป็น

ปูนซิเมนต์ที่บางซื่อได้ส่วนหนึ่ง ขณะนี้โรงงานท่าหลวงใช้ปูนเม็ดประมาณ ร้อยละ ๒๐ ของจำนวนที่ผลิตได้ คงส่งไปให้โรงงานบางซื่อเพียงร้อยละ ๘๐

ในขณะเดียวกันกับที่ได้ขยายกำลังผลิตปูนเม็ดและเปิดงานแผนกบดปูนซิเมนต์ขึ้นใหม่ที่ท่าหลวง บริษัทก็ได้ดำเนินการขยายคลังพัสดุสำหรับสะสมวัตถุต่าง ๆ เช่น ปูนเม็ด, ทราย, ถ่าน, ยิปซั่ม ฯลฯ ไปพร้อมกันด้วย เมื่องานนี้เสร็จเรียบร้อยแล้วก็จะมีที่เก็บวัตถุเหล่านี้ไว้ได้เป็นจำนวนทั้งหมดถึง๕๐,๐๐๐ ตันเศษ ซึ่งจะเป็นการเพียงพอสำหรับการขยายงานในอนาคตได้อีกประมาณเท่าตัวครึ่ง

เมื่อการขยายงานในด้านอุตสาหกรรมปูนซิเมนต์ในขั้นสุดท้าย ซึ่งบริษัทกำลังดำเนินอยู่เสร็จเรียบร้อยลงในกลางปีนี้แล้ว จะทำให้กำลังผลิตปูนซิเมนต์ทั้งหมดของบริษัทเพิ่มขึ้นเป็นเดือนละ ๓๕,๐๐๐ ตัน อันเป็นจำนวนที่เกินความต้องการของประเทศในขณะนี้

การเพิ่มหม้อเผาที่ท่าหลวงขึ้นอีกหนึ่งหม้อเป็นหม้อที่ ๒ นั้น ทำให้ต้องสร้างอาคารโรงงานและจัด

หาเครื่องจักรเครื่องใช้อื่น ๆ ที่ใช้ร่วมกันเพิ่มขึ้นอีกด้วย ซึ่งในประการสำคัญมีดังนี้:-

๑) เพิ่มกำลังผลิตไฟฟ้าของโรงงานจาก ๑๒๕๐ กิโลวัตต์เป็น ๓๐๐๐ กิโลวัตต์

๒) ติดตั้งเครื่องปั้นจั่นชนิดรางเดี่ยว พร้อมด้วยปั้นจั่นเทดิน (Skiphoist) อย่างละหนึ่งเครื่องในขนาดที่สามารถขนย้ายวัตถุได้ ๔๐ ตันต่อชั่วโมง

๓) เพิ่มเครื่องจักรเครื่องใช้สำหรับแผนกเตรียมดินขึ้นตามส่วน

๔) สร้างถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงเพิ่มเติม เพื่อให้เก็บน้ำมันได้มากขึ้นอีก ๔๐๐๐ ตัน รวมทั้งหมดเป็น๘๐๐๐ ตัน

๕) จัดหาเครื่องจักร เครื่องมือ มาใช้ในการขุดหาดินขาว ที่บ่อดินขาว ตำบลบ้านหมอ เป็นการช่วยแรงคนที่ใช้อยู่เดิม เพื่อให้สามารถได้วัตถุนี้มาใช้เพิ่มขึ้นเป็นวันละ ๑๐๐๐ ตันเศษ

๖) สั่งซื้อรถจักรดีเซลเข้ามาใช้ในงานสับเปลี่ยนขบวนรถไฟต่าง ๆ ที่ขนวัตถุดิบและวัตถุสำเร็จรูปของบริษัทเข้าออกในโรงงานเป็นประจำที่บางซื่อและ

ท่าหลวงแห่งละ ๑ คัน เป็นรถจักรสี่ห้อรัสตันและฮอร์นสบี กับสี่ห้อครุป

๗) สร้างเรือขนส่งสินค้าชนิดมีเครื่องยนต์เดินในตัว ๓ ลำ เพื่อใช้ขนส่งสินค้าและวัตถุต่าง ๆ ของบริษัท ระหว่างโรงงานบางซื่อและพระนครกับโรงงานท่าหลวง

แม้บริษัทต้องใช้เงินลงทุนในการขยายงานเหล่านี้เป็นจำนวนมากก็จริง แต่ก็เป็นการลงทุนที่คุ้มค่า เพราะทำให้ราคาต้นทุนของการผลิตปูนซิเมนต์ลดลง อันเป็นผลให้ปูนซิเมนต์ของบริษัทสามารถแข่งขันกับปูนซิเมนต์จากต่างประเทศได้ ทั้งในบางโอกาสบริษัทยังมีปูนซิเมนต์เหลือใช้ส่งออกไปจำหน่ายในต่างประเทศได้อีกด้วย

การที่บริษัทสามารถดำเนินกิจการมาได้ด้วยดีและมีสมรรถภาพที่อยู่ในระดับสูงพอสมควรเช่นนี้ ก็โดยอาศัยเงินที่กันไว้จากผลกำไรของทุก ๆ ปีในอัตราสูงกว่าร้อยละห้าสิบ เพื่อนำกลับไปใช้ขยายกิจการและปรับปรุงเครื่องจักรเครื่องใช้ในโรงงานให้

ทันสมัยอยู่เสมอ ฉะนั้นเมื่อท่านได้มาดูกิจการต่างๆ ด้วยตนเองแล้ว จึงหวังว่าท่านคงจะมีความเห็นพ้องด้วยกับวิธีการที่บริษัทได้เลือกใช้เป็นทางปฏิบัติและเสียงที่เคยตำหนิฝ่ายอำนวยการของบริษัทอยู่เนืองๆ ว่าบริษัทได้ใช้เงินในการสร้างอาคารโรงงานใหญ่โตเกินควรนั้น คงจะเบาบางลงบ้าง แม้ว่าบริษัทจะได้ใช้เงินลงทุนไปแล้วเป็นจำนวนมากก็ตาม แต่ก็ยังปรากฏว่าโรงงานท่าหลวงยังมีกำลังสำรองไว้ไม่พอตามที่ควรอยู่นั่นเอง ข้อบกพร่องนี้เป็นผลให้นายช่างและนายงานประจำโรงงานต้องประสพความยากลำบากในการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา กำลังสำรองที่ยังไม่มีเพียงพอดังที่กล่าวถึงนี้ได้แก่ กำลังไฟฟ้าของโรงงานและกำลังของเครื่องปั้นจั่นต่างๆ โดยเฉพาะ ท่านผู้ถือหุ้นจะเข้าใจเรื่องนี้ได้ดีในเมื่อทราบว่าวัตถุต่างๆ ที่ต้องทำการขนถ่ายและขนย้ายจากแห่งหนึ่งไปอีกแห่งหนึ่งในระยะ ๕๐ ถึง ๒๐๐ เมตรนั้น ในวันหนึ่งๆ มีปริมาณระหว่าง ๒๐๐๐ ถึง ๓๐๐๐ ตัน เมื่อปริมาณของงานมีอยู่ใน

อัตราสูงเช่นนี้ การที่จะใช้เครื่องจักรเครื่องมือที่มีคุณภาพต่ำติดตั้งในอาคารโรงงานที่เยียดยัดอัดแอคงไม่เป็นทางที่ถูกและประหยัดเป็นแน่ โดยเหตุนี้บริษัทจึงได้ตกลงเลือกใช้วิธีที่เห็นว่าแม้ในตอนต้นจะต้องลงทุนมากสักหน่อย แต่ก็เป็นทางที่จะประหยัดค่าใช้จ่ายในกาลข้างหน้าไปได้นาน

ถ้าจะเทียบโรงงานบางซื่อกับโรงงานท่าหลวงในด้านกำลังสำรอง จะต้องยอมรับว่าเมื่อการปรับปรุงโรงงานบางซื่อเสร็จเรียบร้อยในกลางปีนี้แล้ว โรงงานบางซื่อจะอยู่ในฐานะดีกว่าโรงงานท่าหลวงทั้งการปฏิบัติงานก็จะสะดวกกว่าด้วย

การจำหน่ายกำลังไฟฟ้าจากโรงงานท่าหลวง

บริษัทได้เริ่มจ่ายกำลังไฟฟ้าออกไปใช้นอกเขตโรงงานท่าหลวงเมื่อ ๒-๓ ปีมานี้ โดยจัดการเดินสายไฟกำลังสูง ๑๐,๕๐๐ โวลต์ ยาว ๑๐ กิโลเมตร จากท่าหลวงไปใช้ในกิจการขุดดินขาว ณ บ่อดินขาวที่ตำบลบ้านหมอ เนื่องจากหมู่บ้านตำบลบ้านหมออยู่ในสายทางเดินของสายไฟฟ้า ตำบลนี้

จึงได้รับความสะดวกในการใช้กระแสไฟฟ้าได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง และในราคาถูกพอสมควร

โดยคำขอร้องจากทางราชการ บริษัทได้เริ่มขยาย การจ่าย กระแสไฟฟ้า ไปให้ใช้ ที่ เมืองลพบุรี รวมทั้งที่นิคมสร้างตนเองพระ พุทธบาท และลพบุรี ตั้งแต่วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๗ เป็นต้นมา อีกด้วย การจ่ายไฟฟ้านี้จะขยายต่อไปถึงเมืองสระบุรีในอนาคตอันใกล้นี้ บริษัทจ่ายกระแสไฟฟ้าให้กรมโยธาเทศบาลจากเขตโรงงานท่าหลวง กรมโยธาเทศบาลรับภาระเป็นผู้สร้างและรักษาสาย รวมทั้งการสูญเสีย กำลังใน สายตลอด จน ทำ หน้าที่ จ่าย กำลังไฟฟ้าให้แก่บรรดาผู้ต้องการใช้

บริษัท หวังว่างานที่ บริษัทได้ริเริ่มขึ้น นี้ จะเป็นทางชักจูงให้มีการใช้ กำลังไฟฟ้าใน ท้องที่ใกล้ เคียง กับโรงงานท่าหลวงมากขึ้นเป็นลำดับ อันจะนำความเจริญมาสู่ท้องถิ่นนี้ด้วย เมื่อบรรดาโรงสีข้าวต่าง ๆ ในบริเวณนี้เกิดนิยมใช้กำลังไฟฟ้าด้วยแล้ว โรงไฟฟ้าของ บริษัท ก็ จะมี ทาง ขยายแกลบมาใช้เป็นเชื้อ

เพลิงในการผลิตกำลังไฟฟ้าได้ในราคาถูก ถ้าความเจริญก้าวหน้าเป็นไปตามแนวที่คาดไว้นี้ก็จะเป็นการช่วยเศรษฐกิจของประเทศได้ด้วย เพราะจะทำให้ปริมาณเชื้อเพลิงที่ต้องสั่งซื้อเข้ามาจากต่างประเทศลดลงได้ส่วนหนึ่ง

อุตสาหกรรมถลุงแร่เหล็กและผลิตเหล็กกล้า

งาน อุตสาหกรรม ประเภทใหม่ใน วง งาน ของ บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัดนี้ ต้องนับว่าได้ตั้งตัวมาด้วยความยากลำบาก ทั้งเจริญเติบโตขึ้นด้วยอาการเชื่องช้ามาก แม้กิจการนี้จะสามารถหาผลกำไรมาให้บริษัทได้เพียงเล็กน้อยก็ตาม แต่ก็ได้มีส่วนช่วยให้บริษัทได้รับความนิยม และ เห็นอกเห็นใจจากทางราชการและประชาชนอยู่ไม่น้อย และถ้าเกิดภาวะคับขันขึ้น งานอุตสาหกรรมแผนกนี้อาจมีความสำคัญ สำหรับบริษัท และเป็น ประโยชน์แก่บ้านเมืองยิ่งขึ้นกว่าเวลาปกติก็ได้

ผลกำไรที่บริษัทได้รับ จากทุนที่ได้ลงไปใน กิจ

การนี้อยู่ในระดับที่ต่ำมาก และยังจะไม่มีทางเพิ่มขึ้นได้จนกว่าจะลงทุน เพิ่มเติมอีก ประมาณ ๒ ล้านบาท เพื่อใช้ในการติดตั้ง Converter และ Raw-Iron Mixer ซึ่งเป็นเครื่องดำเนินงานที่จะต้องใช้ในการผลิตเหล็กกล้าจากเหล็ก ถลุงโดยไม่ต้องใช้เศษเหล็ก เครื่องจักรเหล่านี้บริษัทได้จัดซื้อมาไว้เรียบร้อยแล้ว และเมื่อบริษัทหมดภาระในเรื่องหนี้สินแล้ว ก็จะได้ดำเนินการติดตั้งเพื่อใช้เป็นประโยชน์ต่อไป

จากตัวเลขในสมุดที่ระลึกเล่มนี้ ท่านผู้ถือหุ้นจะทราบได้ว่าในปีหนึ่ง ๆ ประเทศไทยต้องใช้สินค้าเหล็กและเหล็กกล้าประเภทสำคัญ ๆ เป็น จำนวนเท่าใด และโรงงานอุตสาหกรรมเหล็กของบริษัทสามารถผลิตสินค้าบางอย่างออกใช้แทนภายในประเทศได้อย่างละเท่าใด ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ได้แก่ เหล็กหล่อ, สินค้าทำด้วยเหล็กหล่อเหนียว, เหล็กเส้นใช้ในงานก่อสร้าง ลวดเหล็ก และตาปู

คุณภาพของเหล็กหล่อและเหล็กกล้า (เหล็ก

เหนียว) ที่โรงงานนี้ผลิตออกนั้นมีคุณภาพสูงกว่าสินค้าจากต่างประเทศเป็นส่วนมาก แต่บริษัทก็ยังไม่สามารถตั้งราคาขายให้สูงขึ้นได้ตามส่วนของคุณภาพ เพราะผู้ใช้ส่วนมากไม่สนใจที่จะใช้ผลิตภัณฑ์เหล็กเหล่านี้ให้ได้ประโยชน์เต็มที่ อย่างไรก็ดี ในเรื่องนี้บริษัทได้รับความกรุณาจากส่วนราชการต่าง ๆ โดยการสั่งเหล็กเส้นของบริษัทไปใช้อยู่เสมอ เพราะนอกจากเหล็กเส้นของเรามีคุณภาพดีแล้ว บริษัทยังสามารถส่งเหล็กที่มีขนาดยาวพิเศษให้ได้อีกด้วย

อุตสาหกรรมอิฐทนไฟ

อุตสาหกรรมผลิตอิฐทนไฟเป็นอุตสาหกรรมแขนงใหม่ที่สุดของบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด เกิดขึ้นด้วยความจำเป็นเนื่องจากงานผลิตปูนซิเมนต์และผลิตเหล็กของบริษัทเอง ต้องใช้อิฐทนไฟที่มีคุณภาพสูงชนิดหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมาก ขณะที่บริษัทกำลังพิจารณาจะดำเนินงานนี้อยู่ก็พอดีทางราชการทราบถึงเรื่องนี้ จึงได้กรุณาอนุญาตให้บริษัททำการ

ขุดหาหินสบู่ซึ่งเป็นวัตถุสำคัญในการผลิตอิฐทนไฟ จากแหล่งที่ทางราชการเคยสงวนไว้ โดยมีข้อตกลงว่าบริษัท จะผลิตอิฐทนไฟ ขายให้แก่โรงงาน ของทางราชการให้เพียงพอด้วย ซึ่งบริษัทได้สนองรับความต้องการนี้ด้วยความเต็มใจ

ในปัจจุบันนี้บริษัทได้สร้างเตาเผาอิฐขึ้นเสร็จใช้การอยู่แล้ว ๒ เตาจากจำนวน ๕ เตาที่ได้กำหนดไว้ในโครงการ เตาหนึ่ง ๆ สามารถเผาอิฐได้ครั้งละ ๕๐ ตัน การสร้างเพิ่มเติมจนครบตามโครงการจะได้ทำเป็นขั้น ๆ ไปในเมื่อ ความต้องการของตลาดบังคับ ผู้ที่ใช้อิฐทนไฟมากที่สุดในขณะนี้ก็คือบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัดเอง ดังได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้นต่อจากนั้นก็เป็นโรงงานของทางราชการและโรงงานอุสาหกรรมของเอกชนตามลำดับ ซึ่งได้เริ่มหันมาใช้ผลิตภัณฑ์ของบริษัทกันบ้างแล้ว ทั้งนี้เพราะปรากฏผลจากการ ทดลองว่าอิฐทนไฟจากโรงงานท่าหลวงมีคุณภาพสูง ทั้งราคาก็อยู่ในระดับที่

แข่งขันกับอิฐทนไฟจากต่างประเทศได้และนอกจากเป็นการ ตัดปัญหา เรื่องการใช้ เงินตรา ต่างประเทศออกได้แล้ว บริษัทยังสามารถส่งมอบของให้ได้ภายในระยะเวลาสั้นพอสมควรด้วย บริษัทหวังว่าในไม่ช้าอาจจะมีทางส่งผลิตภัณฑ์ใหม่นี้ออกไปขายนอกประเทศได้ด้วย

เมื่อมีเตาเผาอิฐที่ทันสมัยเช่นนี้ บริษัทจึงได้เริ่มทดลองผลิต อิฐดินเผาชนิดมีคุณภาพสูงสำหรับใช้ในงานก่อสร้างด้วย โดยจัดทำเป็นอิฐขนาดบางสำหรับใช้ประดับกำแพงอาคารภายนอก อิฐดังกล่าวนี้มีความ ทน ทาน ต่อดิน ฟ้า อากาศได้ เป็น อย่าง ดี ฉะนั้นภายในอนาคตอันใกล้นี้ นายช่างสถาปนิกอาจเสนอแบบอาคารที่ก่อด้วยอิฐดินเผาชนิดนี้ต่อผู้ประสงค์จะสร้างบ้านหรืออาคารก็ได้ แทนที่จะเป็นแบบที่ก่อด้วย อิฐแล้ว ฉาบปูนและทาสีทับดังที่เป็นอยู่ทั่ว ๆ ไป เพราะกำแพงอาคารที่ก่อด้วยอิฐดินเผาที่มีคุณภาพ ดังที่บริษัทกำลัง ทดลองผลิตอยู่นี้จะ

มีสีสดสวยอยู่เสมอ โดยไม่ต้องสิ้นเปลืองค่าทาสีบ่อย ๆ อย่างกำแพงอิฐฉาบปูน

ถ้าการทดลองทำอิฐดินเผาได้ผลดีบริษัทจะทดลองผลิตกระเบื้องดินเผาสำหรับปูพื้นจากเตาเหล่านี้อีกด้วย

ในที่สุดของคำชี้แจงนี้ บริษัทใคร่ขอเรียนให้ท่านผู้ถือหุ้นทราบด้วยว่า การที่บริษัทสามารถดำเนินกิจการอุตสาหกรรมแขนงต่าง ๆ มาได้ด้วยผลดีดังที่ท่านเห็นประจักษ์อยู่นี้ ก็โดยที่บริษัทได้ได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากหน่วยราชการต่าง ๆ เป็นอย่างดีตลอดมา ทั้งนี้คงเนื่องจากเป็นที่ทราบกันอยู่ทั่วไปทั้งในวงราชการและประชาชนว่า บริษัทนี้ได้เริ่มก่อตั้งขึ้นเป็นบริษัทของคนไทย และได้ใช้ความพยายามที่จะดำเนินงานให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม กับทั้งมุ่งที่จะใช้คนไทยเป็นคนงานและพนักงานมาตั้งแต่ต้น ประกอบกับการดำเนินงานและขยายกิจการต่าง ๆ ก็ได้เป็นมาด้วยความระมัดระวังและใช้เวลานานพอสมควรทั้งนี้เพื่อให้งานของ

บริษัทตั้งอยู่บนรากฐานอันแน่นแฟ้น สมดังพระราชประสงค์ของท่านผู้พระราชทานกำเนิดโรงงานอุตสาหกรรมนี้ คือ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

เพื่อตอบสนองการสนับสนุนช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ที่บริษัทได้รับจากทาง ราชการ ด้วยดีตลอดมาดังกล่าวแล้ว บริษัทจึงได้พยายามช่วยเหลือราชการในทางต่าง ๆ เท่าที่สามารถทำได้ เป็นต้นว่า ในปี พ.ศ. ๒๔๕๐-๕๑-๕๒ บริษัทได้ส่งเงินบริจาคให้แก่รัฐบาล รวมเป็น เงิน ทั้งสิ้น ๖,๘๘๔, ๓๘๖.๗๓ บาท โดย คำนวน ตาม จำนวน ปูนซิเมนต์ ที่ จำหน่ายใน ปีหนึ่ง ๆ มาบัดนี้รัฐบาลได้กรุณาสนับสนุนบริษัทต่อไปโดยจะไม่ซื้อ ปูนซิเมน์จาก ต่าง ประเทศมาใช้ในงานของทางราชการ ในเมื่อบริษัทยังสามารถผลิตให้ได้ตามความต้องการ บริษัทจึงได้เสนอจ่ายส่วนลดราคาเป็นพิเศษสำหรับปูนซิเมนต์ที่กระทรวงและกรมซื้อใช้เองโดยลดจากราคาที่บริษัท ประกาศขาย ทั่ว ไป ใน อัตรา ระหว่าง ๑๕ บาท ถึง ๔๕ บาท ต่อตันตาม ชนิดของ ปูนซิเมนต์ และ จะ นำเงิน

ส่วน ลด นี้ ส่ง กระ ทรวง การ คลัง ทุก ๆ สาม เดือน ตั้งแต่เดือน มีนาคม ๒๔๘๗ เป็นต้นไป ส่วนลด ที่ บริษัทเสนอให้แก่ รัฐบาลนี้ ในปี หนึ่ง จะเป็นเงิน หลายล้านบาท ในกรณีที่ทางราชการต้องการปูน ซิเมนต์ไม่ว่าเป็นจำนวนเท่าใดและเมื่อใด บริษัทก็ ได้พยายามสนอง ความ ต้องการให้ ทางราชการได้รับ ก่อนผู้ ซื้อ ประเภทอื่น ๆ เพื่อมิให้งาน ก่อสร้าง ของ ทางราชการต้อง กระทบ กระเทือน เพราะขาดแคลน ปูนซิเมนต์

ทุนของบริษัท

ผู้จองหุ้นในบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด ได้ประชุมเป็นครั้งแรกเพื่อตั้งบริษัท เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๔๕๖ ณ สำนักงานสยามออฟเซอร์เวอร์ ตำบลบางรัก พระนคร ในวันนั้นได้กำหนดเงินทุนไว้ ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งออกเป็น ๑๒,๐๐๐ หุ้น มูลค่าหุ้นละ ๑๐๐ บาท จัดเป็นหุ้นสามัญชนิดซึ่งต้องลงเงิน ๓๐,๐๐๐ หุ้น เงิน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท และหุ้นชนิดไม่ต้องลงเงินโดยออกให้เสมือนว่าได้ชำระมูลค่าแล้ว ๒,๐๐๐ หุ้น เงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ได้จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด เมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๔๕๖ ตามทะเบียนเลขที่ ๖ (ขณะนี้บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด เป็นบริษัทที่เก่าแก่ดำรงกิจการอยู่เป็นลำดับที่ ๓ ของประเทศไทย)

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๖ มีประชุมใหญ่วิสามัญผู้ถือหุ้นครั้งแรก ลงมติให้ยกเลิกการออกหุ้นชนิดไม่ต้องลงเงิน ๒,๐๐๐ หุ้น เสีย คงเหลือหุ้นสามัญที่ต้องลงเงิน ประเภทเดียว จำนวน ๑๐,๐๐๐ หุ้น

ทุนจดทะเบียนของบริษัทจำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐บาท และเรียกเงินค่าหุ้นครบเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๙

วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๔๖๑ บริษัทเพิ่มทุนจดทะเบียนครั้งที่สองอีก ๕๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งเป็น ๕,๐๐๐ หุ้น มูลค่าหุ้นละ ๑๐๐ บาท หุ้นที่เพิ่มใหม่ทั้งหมดนี้จัดเป็นหุ้นสามัญเช่นเดียวกับที่ได้ชำระเต็มค่าแล้ว (ฟรีแชร์) ออกให้แก่ผู้ถือตามทะเบียนในวันนั้น ทุนจดทะเบียนของบริษัทรวมเป็น ๓,๕๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งเป็น ๓๕,๐๐๐ หุ้น หุ้นละ๑๐๐ บาท

วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๔๖๔ บริษัทจดทะเบียนเพิ่มทุนครั้งที่สองอีก ๑๕,๐๐๐ หุ้น มูลค่าหุ้นละ ๑๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท เป็นชนิดหุ้นสามัญ หุ้นที่เพิ่มใหม่นี้ จำนวนครึ่งหนึ่งเป็นเงิน ๗๕๐,๐๐๐ บาท บริษัทจ่ายค่าหุ้นจากเงินสำรองของ บริษัทให้แก่ผู้ถือหุ้นส่วนอีก ๗,๕๐๐ หุ้น เรียกค่าหุ้นครั้งแรกเพียงครึ่งหนึ่งหุ้นละ ๕๐ บาทเป็นเงิน ๓๗๕,๐๐๐ บาท ณ วันนี้ในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ ทุนจดทะเบียนบริษัท ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท แต่ชำระค่าหุ้นแล้วเพียง ๒,๖๒๕,๐๐๐ บาท คือชำระ

มูลค่าเต็ม ๑๐๐ บาทจำนวน ๒๒,๕๐๐ หุ้น และชำระเพียง
ร้อยละ ๕๐ จำนวน ๗,๕๐๐หุ้น

วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๔๗๘ บริษัทยุบทุนจดทะเบียน
จาก ๓๐,๐๐๐ หุ้นคงเหลือ ๒๖,๒๕๐ หุ้นเงิน ๒,๖๒๕,๐๐๐
บาท เพื่อให้เงินทุนมีเท่ากับมูลค่าหุ้นที่ได้ชำระแล้ว คือ
ยุบหุ้นซึ่งชำระมูลค่าเพียงร้อยละ ๕๐ จำนวน ๗,๕๐๐ หุ้น
คงเหลือ ครึ่งหนึ่ง จำนวน ๓,๗๕๐ หุ้น เป็นหุ้นชำระมูล
ค่าเต็มแล้ว

วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๘๓ บริษัทเพิ่มทุนจดทะเบียน
ครั้งที่สามอีก ๑,๓๗๕,๐๐๐ บาทแบ่งเป็น ๑๓,๗๕๐ หุ้น ๆ
ละ ๑๐๐ บาท รวมเป็นทุนทั้งสิ้น ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดย
กำหนดให้ชำระเงินค่าหุ้นที่เพิ่มนครั้งแรกร้อยละ ๕๐ ภาย
ในเดือนตุลาคม ๒๔๘๓ ส่วนค่าหุ้นที่เหลือให้ชำระภาย
ใน วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๘๔

วันที่ ๔ เมษายน ๒๔๘๐ บริษัทเพิ่มทุนจดทะเบียน
ครั้งที่สี่อีก ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งเป็น หุ้นสามัญ๒๐,๐๐๐
บาท หุ้นมูลค่าหุ้นละ ๓๐๐ บาท บริษัทขายหุ้นที่เพิ่ม
ครั้งนี้ โดยเรียกให้ชำระเงินหุ้นละ ๑๕๐ บาท ก่อเพิ่ม

ค่าปรีเมียม ๕๐ บาท เพื่อให้ได้เงินที่เกินกว่ามูลค่าหุ้น ๆ ละ ๕๐ บาท มาใช้จ่ายในการลงทุนบูรณะซ่อมแซมและขยายงานหลังสงคราม บริษัทเรียกค่าหุ้นครั้งแรกร้อยละ ๕๐ กับเงินปรีเมียม หุ้นละ ๕๐ บาท ให้ชำระภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๙๐ และเรียกค่าหุ้นครั้งที่สองอีกร้อยละ ๕๐ ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๔๙๑ ทุนจดทะเบียนของบริษัทรวมเป็น๑๐,๐๐๐,๐๐๐บาท และค่าปรีเมียมเพิ่มจากทุนจดทะเบียนอีก ๓ ล้านบาท

วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๔๙๑ บริษัทเพิ่มทุนจดทะเบียนครั้งที่ห้าอีก ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งเป็นหุ้นสามัญ ๕๐,๐๐๐ หุ้น มูลค่าหุ้นละ ๑๐๐ บาท รวมเป็นทุนจดทะเบียน ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท กำหนดให้ชำระค่าหุ้นที่เพิ่มเต็มมูลค่าภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๔๙๑

วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๔๙๒ บริษัทเพิ่มทุนจดทะเบียนครั้งที่หกอีก ๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งเป็นหุ้นสามัญ ๙๐,๐๐๐ หุ้น ๆ ละ ๑๐๐ บาท กำหนดให้ชำระเต็มมูลค่าภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๔๙๒ รวมทุนของบริษัททั้งสิ้น ๒๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๔๙๔ บริษัทเพิ่มทุนจดทะเบียนครั้งที่เจ็ด อีก ๔๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งออกเป็นหุ้นสามัญ๔๘๐,๐๐๐ หุ้น มูลค่าหุ้นละ ๑๐๐ บาท แต่ให้ออกใบหุ้นครั้งแรก ๓๕๐,๐๐๐ หุ้นเป็นเงิน ๓๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท ก่อน โดยจัดเป็นดังนี้:-

ก. ออกหุ้นโดยชำระค่าหุ้นเต็มมูลค่าจากเงินสำรองของบริษัทให้แก่ผู้ถือหุ้น จำนวน ๑๒๐,๐๐๐ หุ้น เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ข. ออกหุ้นโดยให้ผู้ถือหุ้นชำระเงิน จำนวน ๒๔๐,๐๐๐ หุ้น เป็นเงิน ๒๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้ผู้ถือชำระครั้งแรกร้อยละ ๕๐ ภายในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๔ ครั้งที่สองร้อยละ ๑๕ ชำระภายในวันที่ ๑ กันยายน ๒๔๙๔ ครั้งที่สามร้อยละ ๑๕ ชำระภายในวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๔๙๕ และครั้งสุดท้ายร้อยละ ๒๐ ชำระภายในวันที่ ๒ มกราคม ๒๔๙๖

รวมทุนของบริษัทที่จดทะเบียนครั้งหลังเป็น ๗๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ได้ออกใบหุ้นและเรียกค่าหุ้นแล้ว ๖๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท คงเหลือทุนที่จดทะเบียนแล้วแต่ยังไม่ได้ออกใบหุ้นอีก ๑๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

การเพิ่มทุนดังข้างบนนี้ ย่อมเห็นได้ว่า ในจำนวนเงินทุนที่ออกใบหุ้นแล้ว ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาทนั้น เป็นจำนวนเงินสดที่ผู้ถือหุ้นชำระเงินให้แก่บริษัทจริงจำนวน ๔๖,๗๕๐,๐๐๐ บาท (กับค่าปรีเมี่ยม ๓,๐๐๐,๐๐๐บาท) และบริษัทออกหุ้นให้โดยไม่ได้เรียกเงินจากผู้ถือหุ้น จำนวน ๑๓,๒๕๐,๐๐๐ บาท

จำนวนผู้ถือหุ้นในบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด

เมื่อแรกตั้งบริษัทในปี พ.ศ. ๒๔๕๖ มีผู้ถือหุ้นครั้งแรกเพียง ๗ คน (คือผู้ที่เริ่มการตั้งบริษัท) ในระยะต่อมาเมื่อกิจการได้ดำเนินเป็นผลดีขึ้นตามลำดับ และบริษัทได้เพิ่มทุนขึ้นเรื่อย ๆ จำนวนผู้ถือหุ้นของบริษัทจึงเพิ่มจำนวนมากขึ้นจนถึง เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๔๙๗ ซึ่งเป็นวันประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นครั้งที่ ๔๒ ณ โรงงานท่าหลวง มีผู้ถือหุ้นตามสมุดทะเบียนรวมทั้งสิ้น ๙๑๙ คน เป็นบุคคลสัญชาติไทยจำนวน ๗๘๖ คน และผู้ถือหุ้นคนต่างด้าว ๑๓๓ คน รวมหุ้นของบุคคลสัญชาติไทยประมาณร้อยละ ๙๙.๑๐ ของเงินทุนบริษัท

จำนวนลูกจ้างของบริษัท

จำนวนลูกจ้างของบริษัทได้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามความจำเป็นของกิจการที่ขยายกว้าง ขวางเป็นลำดับมา ลูกจ้างส่วนมากเป็นคนไทยกว่าร้อยละ ๙๐ เมื่อสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๙๗ มีพนักงานและคนงานประจำซึ่งรับเงินเดือนและค่าจ้างจากบริษัท รวมทุกประเภทมีจำนวน ๑,๖๖๘ คน เป็นชาย ๑,๕๓๕ คนและหญิง ๑๓๔ คน โดยเฉพาะโรงงานท่าหลวงมีลูกจ้างในขณะนั้น ๗๗๐ คน ตามจำนวนที่กล่าวนี้ ไม่ได้รวมถึงคนงานชั่วคราวและลูกจ้างของผู้รับเหมาทำงานเกี่ยวเนื่องกับบริษัท ซึ่งมีรวมทั้งสองโรงงานอีกหลายร้อยคน

ในจำนวนลูกจ้างของบริษัท ๑๖๖๘ คนเหล่านี้ได้รับความอุปการะจากบริษัทในด้านช่วยเหลือค่าครองชีพสำหรับบุตร และภริยาหรือสามีเป็นประจำเดือนหรือสัปดาห์อีกจำนวน ๕๖๔๑ คน รวมเงินที่บริษัทจ่ายช่วยเหลือสำหรับครอบครัวลูกจ้างเหล่านี้เป็นเงินปีละประมาณ ๕.๕ ล้านบาท (ในปี ๒๕๙๑) นอกจากเงินเดือนและค่าจ้าง

อนึ่งบริษัทเป็นผู้ภาษีเงินได้ให้แก่ลูกจ้างสำหรับรายได้ที่รับจากบริษัทในปีหนึ่ง ๆ เป็นเงินจำนวนล้านบาท กล่าวคือ ในระยะเวลา ๖ ปีนับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๑ ถึง พ.ศ. ๒๔๙๖ บริษัทได้เสียภาษีเงินได้ให้แก่ลูกจ้างรวมเป็นเงินถึง ๑๓,๑๘๕,๓๙๓ บาท เมื่อเทียบกับจำนวนปูนซีเมนต์ที่จำหน่ายได้ในระยะเวลา ๖ ปีเดียวกันนั้นแล้ว คือปูนซีเมนต์ที่จำหน่ายได้ทั้งสิ้น ๑,๑๒๓,๐๐๐ ตัน เฉลี่ยเท่ากับตันละ ๑๑.๗๕ บาท

นอกจากภาษีเงินได้สำหรับลูกจ้างดังกล่าวแล้ว ในระยะเวลา ๖ ปีเดียวกันนั้น บริษัทได้เสียภาษีอากรให้แก่รัฐบาล เช่นภาษีซีเมนต์ ๔,๗๕๕,๘๐๘ บาท ภาษีจากกำไรบริษัท ๑๕,๘๑๐,๗๘๖ บาท ภาษีอากร ค่าภาคหลวง ค่าเช่า และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ รวมอีก ๓,๐๙๒,๐๑๒ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๓,๖๕๘,๗๐๖ บาท หรือเฉลี่ยตกเป็นเงิน ๒๑.๐๐ บาท ต่อปูนซีเมนต์ที่จำหน่าย ๑ ตัน

ผลประโยชน์ที่จ่ายให้ผู้ถือหุ้นแล้ว

บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด หลังจากได้จดทะเบียนตั้งเป็นบริษัทจำกัดดำเนินกิจการในปี พ.ศ. ๒๔๕๖ แล้ว ได้เริ่มจ่ายผลประโยชน์ให้แก่ผู้ถือหุ้นเป็นครั้งแรกวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๔๕๘ และได้จ่ายต่อ ๆ มาในลักษณะเงินปันผล โบนัสและประโยชน์อย่างอื่นตามรายการดังต่อไปนี้:-

เงินปันผลครั้งที่	ร้อยละ	จ่ายเมื่อ	จำนวนเงินบาท
๑	๖	๑๕ มีนาคม ๒๔๕๘	๖๐,๐๐๐.๐๐
๒	๑๒	๑๕ มีนาคม ๒๔๖๐	๑๘๐,๐๐๐.๐๐
๓	๗	๑๐ ตุลาคม ๒๔๖๑	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
๔	๗	๑๐ มีนาคม ๒๔๖๑	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
โบนัส	๖	—,,—	๘๐,๐๐๐.๐๐
๕	๗	๑๕ สิงหาคม ๒๔๖๒	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
๖	๗	๒๑ ธันวาคม ๒๔๖๒	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
โบนัส	๑๑	๑๐ มีนาคม ๒๔๖๒	๑๖๕,๐๐๐.๐๐
๗	๗	๕ กันยายน ๒๔๖๓	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
๘	๗	๑๓ ธันวาคม ๒๔๖๓	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
โบนัส	๑๑	๑๔ มีนาคม ๒๔๖๓	๑๖๕,๐๐๐.๐๐
๙	๕	๒๕ กรกฎาคม ๒๔๖๔	๗๘,๕๐๐.๐๐
๑๐	๕	๒๑ ธันวาคม ๒๔๖๔	๗๘,๕๐๐.๐๐
โบนัส	๕	๓๑ มีนาคม ๒๔๖๔	๗๘,๕๐๐.๐๐
๑๑	๔	๑๕ ธันวาคม ๒๔๖๕	๕๐,๐๐๐.๐๐
๑๒	๓	๑๕ มกราคม ๒๔๖๕	๖๗,๕๐๐.๐๐
๑๓	๓	๒๘ มีนาคม ๒๔๖๕	๖๗,๕๐๐.๐๐
๑๔	๓	๑๖ กรกฎาคม ๒๔๖๖	๖๗,๕๐๐.๐๐
๑๕	๔	๒๐ ธันวาคม ๒๔๖๖	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
๑๖	๔	๑ เมษายน ๒๔๖๗	๑๐๕,๐๐๐.๐๐

เงินปันผล ครั้งที่	ร้อยละ	จ่ายเมื่อ	จำนวนเงิน บาท
๑๗	๔	๑๕ สิงหาคม ๒๔๖๗	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
๑๘	๓	๑๕ ธันวาคม ๒๔๖๗	๗๘,๗๕๐.๐๐
๑๙	๔	๑๐ มีนาคม ๒๔๖๗	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
๒๐	๔	๕ สิงหาคม ๒๔๖๘	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
๒๑	๔	๘ ธันวาคม ๒๔๖๘	๕๒,๕๐๐.๐๐
๒๒	๒	๖ มีนาคม ๒๔๖๘	๕๒,๕๐๐.๐๐
โบนัส	๒	—,,—	๕๒,๕๐๐.๐๐
๒๓	๔	๑๔ สิงหาคม ๒๔๖๙	๑๐๕,๕๐๐.๐๐
๒๔	๔	๑๕ ธันวาคม ๒๔๖๙	๑๐๕,๕๐๐.๐๐
๒๕	๒	๑๕ มีนาคม ๒๔๖๙	๕๒,๕๐๐.๐๐
โบนัส	๒	—,,—	๕๒,๕๐๐,๐๐
๒๖	๔	๑๐ สิงหาคม ๒๔๗๐	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
๒๗	๔	๑๕ ธันวาคม ๒๔๗๐	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
๒๘	๒	๖ มีนาคม ๒๔๗๐	๕๒,๕๐๐.๐๐
โบนัส	๒	—,,—	๕๒,๕๐๐.๐๐
๒๙	๔	๑๕ สิงหาคม ๒๔๗๑	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
๓๐	๔	๑๕ ธันวาคม ๒๔๗๑	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
๓๑	๒	๒๙ มีนาคม ๒๔๗๑	๕๒.๕๐๐.๐๐
โบนัส	๒	—,,—	๕๒,๕๐๐.๐๐
๓๒	๔	๑๕ สิงหาคม ๒๔๗๒	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
๓๓	๔	๕ มกราคม ๒๔๗๒	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
๓๔	๒	๒๙ มีนาคม ๒๔๗๒	๕๒,๕๐๐.๐๐
โบนัส	๒	—,,—	๕๒,๕๐๐.๐๐
๓๕	๔	๔ กันยายน ๒๔๗๓	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
๓๖	๔	๕ มกราคม ๒๔๗๓	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
๓๗	๒	๖ เมษายน ๒๔๗๔	๕๒,๕๐๐.๐๐
โบนัส	๒	—,,—	๕๒,๕๐๐.๐๐
๓๘	๔	๕ กันยายน ๒๔๗๔	๑๐๕,๐๐๐.๐๐

เงินปันผลครั้งที่	ร้อยละ	จ่ายเมื่อ	จำนวนเงินบาท
๓๙	๔	๕ มกราคม ๒๔๗๔	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
๔๐	๑	๓๑ มีนาคม ๒๔๗๔	๒๖,๒๕๐.๐๐
๔๑	๒	๑๕ สิงหาคม ๒๔๗๕	๕๒,๕๐๐.๐๐
๔๒	๒	๕ มกราคม ๒๔๗๕	๕๒,๕๐๐.๐๐
๔๓	๕	๕ มีนาคม ๒๕๗๕	๑๓๑,๒๕๐.๐๐
๔๔	๒	๑๕ สิงหาคม ๒๔๗๖	๕๒,๕๐๐.๐๐
๔๕	๒	๕ มกราคม ๒๔๗๖	๕๒,๕๐๐.๐๐
๔๖	๓	๑๗ มีนาคม ๒๔๗๖	๗๘,๗๕๐.๐๐
ผลประโยชน์จากการลงทุนกิจการอื่น	๑	—,,—	๒๖,๒๕๐.๐๐
๔๗	๒	๑๐ สิงหาคม ๒๔๗๗	๕๒,๕๐๐.๐๐
๔๘	๒	๕ มกราคม ๒๔๗๗	๕๒,๕๐๐.๐๐
๔๙	๓	๑๙ มีนาคม ๒๔๗๗	๗๘,๗๕๐.๐๐
ผลประโยชน์จากการลงทุนกิจการอื่น	๑	—,,—	๒๖,๒๕๐.๐๐
๕๐	๒	๕ สิงหาคม ๒๔๗๘	๕๒,๕๐๐.๐๐
๕๑	๒	๕ ธันวาคม ๒๔๗๘	๕๒,๕๐๐.๐๐
๕๒	๓	๑๙ มีนาคม ๒๔๗๘	๗๘,๗๕๐.๐๐
ผลประโยชน์จากการลงทุนกิจการอื่น	๑	—,,—	๒๖,๒๕๐.๐๐
๕๓	๒	๑๕ กันยายน ๒๔๗๙	๕๒,๕๐๐.๐๐
๕๔	๒	๑๕ ธันวาคม ๒๔๗๙	๕๒,๕๐๐.๐๐
๕๕	๔	๒๕ มีนาคม ๒๔๗๙	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
ผลประโยชน์จากการลงทุนกิจการอื่น	๑	—,,—	๒๖,๒๕๐.๐๐

เงินปันผล ครั้งที่	ร้อยละ	จ่ายเมื่อ	จำนวนเงิน บาท
๕๖	๒	๑๕ กันยายน ๒๔๙๐	๕๒,๕๐๐.๐๐
๕๗	๒	๑๕ ธันวาคม ๒๔๙๐	๕๒,๕๐๐.๐๐
๕๘	๔	๑๐ มีนาคม ๒๔๙๐	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
ผลประโยชน์จากการลงทุนกิจการอื่น	๑	—,,—	๒๖,๒๕๐.๐๐
๕๙	๒	๑๕ สิงหาคม ๒๔๙๑	๕๒,๕๐๐.๐๐
๖๐	๒	๑๕ ธันวาคม ๒๔๙๑	๕๒,๕๐๐.๐๐
๖๑	๔	๒๐ มีนาคม ๒๔๙๑	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
ผลประโยชน์จากการลงทุนกิจการอื่นเนื่องในวาระอายุ ๒๕ ปี ของบริษัท	๑	—,,—	๒๖,๒๕๐.๐๐
	๑	—,,—	๒๖,๒๕๐.๐๐
๖๒	๒	๑๕ กันยายน ๒๔๙๒	๕๒,๕๐๐.๐๐
๖๓	๒	๑๕ มกราคม ๒๔๙๒	๕๒,๕๐๐.๐๐
๖๔	๖	๒๐ มีนาคม ๒๔๙๒	๑๕๗,๕๐๐.๐๐
๖๕	๒	๑๕ กันยายน ๒๔๙๓	๕๒,๕๐๐.๐๐
๖๖	๒	๑๕ มกราคม ๒๔๙๔	๕๒,๕๐๐.๐๐
๖๗	๔	๒๐ มีนาคม ๒๔๙๔	๑๐๕,๐๐๐.๐๐
๖๘	๔	๑๕ ตุลาคม ๒๔๙๔	๑๔๖,๒๕๐.๐๐
๖๙	๔	๑๕ สิงหาคม ๒๔๙๕	๑๖๐,๐๐๐.๐๐
๗๐	๔	๑๕ มีนาคม ๒๔๙๕	๑๖๐,๐๐๐.๐๐
๗๑	๕	๑๕ ตุลาคม ๒๔๙๖	๒๐๐,๐๐๐.๐๐
๗๒	๓	๓๑ พฤษภาคม ๒๔๙๗	๑๒๐,๐๐๐.๐๐
๗๓	๖	๓๑ ธันวาคม ๒๔๙๗	๒๔๐,๐๐๐.๐๐
๗๔	๑๐	๑๕ เมษายน ๒๔๙๘	๔๐๐,๐๐๐.๐๐

เงินปันผล ครั้งที่	ร้อยละ	จ่ายเมื่อ	จำนวนเงิน บาท
๗๕	๑๔.๘๐	๓๐ มิถุนายน ๒๔๙๘	๕๙๒,๐๐๐.๐๐
๗๖	๑๖.๓๐	๑๕ พฤษภาคม ๒๔๙๙	๑,๕๔๒,๓๒๒.๓๐
๗๗	๓๐	๓๑ มีนาคม ๒๔๕๐	๒,๙๕๖,๑๒๕.๐๐
๗๘	๑๕	๑๕ เมษายน ๒๔๕๑	๒,๒๒๖,๔๐๕.๐๐
โบนัส	๕	—,,—	๗๔๒,๑๓๕.๐๐
๗๙	๑๕	๑ เมษายน ๒๔๙๒	๓,๕๖๐,๗๖๕.๐๐
๘๐	๕	๑ กันยายน ๒๔๙๒	๑,๒๐๐,๐๐๐.๐๐
๘๑	๗.๕๐	๓๑ สิงหาคม ๒๔๙๙	๓,๕๙๔,๖๗๒.๕๐
๘๒	๑๒.๕๐	๓๐ เมษายน ๒๔๙๕	๖,๔๕๐,๐๐๐.๐๐
๘๓	๑๐	๓๑ ธันวาคม ๒๔๙๕	๕.๕๒๐,๐๐๐.๐๐
๘๔	๑๐	๓๐ เมษายน ๒๔๙๖	๖,๐๐๐,๐๐๐.๐๐

ในระยะเวลา ๔๐ ปี นับแต่ตั้งบริษัทมาจนถึงสิ้น พ.ศ. ๒๔๙๖ ผู้ถือหุ้นได้รับผลประโยชน์จากบริษัทไปแล้วรวมจำนวน ดังนี้:—

ก. จ่ายเงินปันผล ๘๔ ครั้ง รวมเงิน ๔๐,๖๕๗,๑๔๘.๘๐ บาท

ข. จ่ายโบนัส ๑๑ ครั้ง ,, ๑,๕๘๘,๖๓๕.๐๐ บาท

ค. จ่ายผลประโยชน์อื่นๆ ๗ ครั้ง รวมเงิน ๑๘๓,๗๕๐.๐๐ บาท

รวมจ่ายแล้วทั้งสิ้น ๔๒,๔๓๐,๕๓๔.๘๐ บาท

แต่บริษัทได้เรียกเงินจากผู้ถือหุ้นมาลงทุน เฉพาะในระยะภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ คือตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๘ จนถึงสิ้นปี ๒๔๙๖ เป็นจำนวนถึง ๔๖.๗ ล้านบาท บริษัทได้จ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นในระยะเวลาเดียวกันนี้เพียง ๒๘.๓ ล้านบาท

กิจการของบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด และปริมาณผลิตภัณฑ์เป็นรายเดือน

ในปัจจุบันนี้	ประเภทสินค้า				
	ปูนซิเมนต์ ตัน	เหล็กหล่อและเหล็กหล่อเหนียว ตัน	เหล็กเหนียวเส้นกลม ตัน	ลวดเหล็กและตะปู ตัน	อิฐทนไฟ ตัน
บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด ผลิตได้ เดือนละ	๓๐,๐๐๐ (ในกลางพ.ศ.๒๔๕๗ ๓๕,๐๐๐)	๑๐๐*	๕๐๐*	๔๐๐*	๑๕๐
ประเทศต้องการเดือนละ	๓๐,๐๐๐	๑๐๐	๒,๕๐๐	๔๐๐	๑๒๕
ปริมาณเหลือใช้ที่อาจส่งออกนอกประเทศได้ เดือนละ	— (ในกลางพ.ศ.๒๔๕๗ ๕,๐๐๐)	—	—	—	๒๕
ปริมาณที่ประเทศยังขาดอยู่ เดือนละ	—	—	๒,๐๐๐	—	—

* เป็นตัวเลขตามกำลังของเตาถลุง, เตาผลิตเหล็กกล้า และเครื่องจักร์ต่าง ๆ ในกรณีที่สามารถหาเศษเหล็กเหนียวหรือเศษเหล็กกล้า มาใช้ได้ในอัตราเดือนละ ๔๐๐ ตัน

สถิติแสดงปริมาณปูนซีเมนต์ที่จำหน่ายทั้งหมดในประเทศในปีหนึ่งๆ นับตั้งแต่ พ.ศ. 2457 - 58 (ค.ศ. 1915) ถึงสิ้น 2496

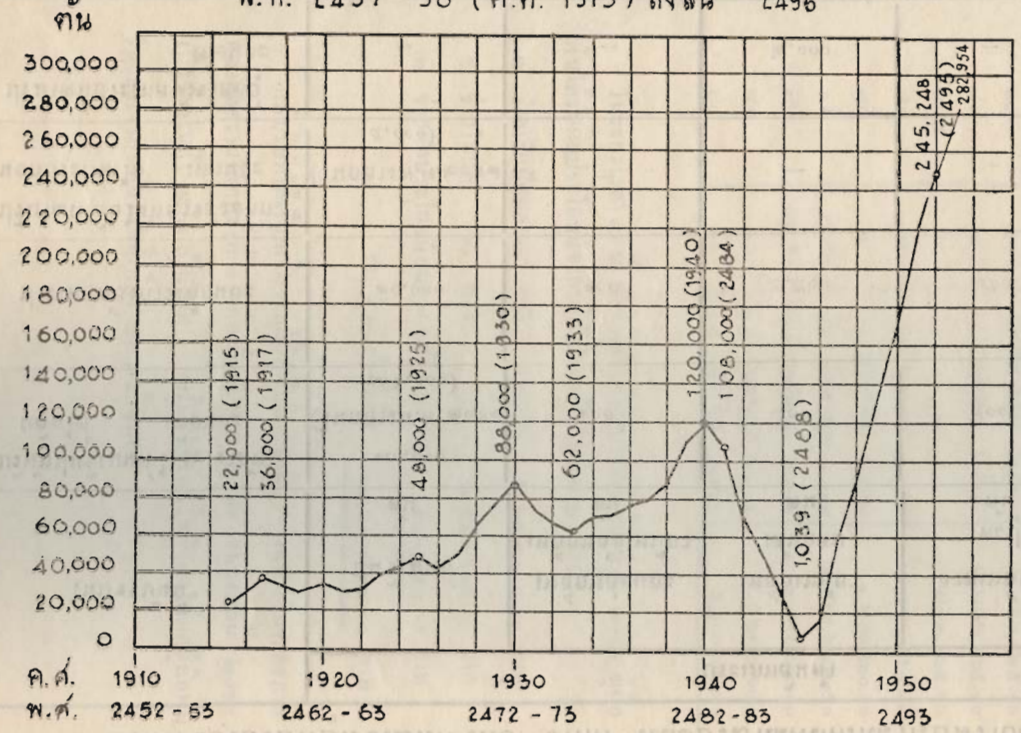

ปริมาณปูนซีเมนต์ที่จำหน่ายในประเทศ

กำลังผลิตสูงสุดของโรงงานในปัจจุบัน

อุตสาหกรรมปูนซิเมนต์

ตามที่ได้ลงทุนขยายกิจการไว้ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่๒จนถึงบัดนี้ รวมเป็นเงินประมาณ๗๕ล้านบาท มีเครื่องจักรดำเนินงาน และสามารถผลิตได้สูงสุดดังต่อไปนี้:-

โรงงานบางซื่อ

มีเครื่องจักรดำเนินงานดังนี้

หม้อเผาปูนเม็ด ๒ หม้อ

เครื่องบดปูนซิเมนต์ ๓ เครื่อง (ได้สั่งซื้อเพิ่มอีก ๑ เครื่อง จะส่งเข้ามาถึงในกลางปี ๒๔๙๗)

เครื่องบรรจุปูนซิเมนต์ ๒ เครื่อง

เครื่องเย็บถุงกระดาษ ๑ สำรับ

กำลังไฟฟ้า ๓๓๓๐ กิโลวัตต์

กำลังผลิตสูงสุดของโรงงานบางซื่อ

สามารถผลิตปูนเม็ดได้เดือนละประมาณ ๘,๐๐๐ ตัน

สามารถบดปูนเม็ดเป็นปูนซิเมนต์ได้เดือนละประมาณ ๒๕,๐๐๐ ตัน ในกลางปี ๒๔๙๗ จะเพิ่มได้รวมประมาณ ๓๐,๐๐๐ ตัน

สามารถบรรจุปูนซิเมนต์ได้เดือนละประมาณ ๓๐,๐๐๐ ตัน

สามารถเย็บถุงสำหรับบรรจุปูนซิเมนต์ได้พอเดือนละประมาณ ๕๐,๐๐๐ ตัน (๑,๐๐๐,๐๐๐ ถุง)

สามารถบรรทุกปูนซิเมนต์ในยานพาหนะได้ทั้งสามทางคือ รถยนต์ได้ชั่วโมงละประมาณ ๑๕๐ ตัน หรือบรรทุกตู้รถไฟได้ชั่วโมงละประมาณ ๔ ตู้ (๕๐ ตัน) หรือถังเรือขนาดลำละ ๒๐-๓๐ ตัน ๒ ลำ รวมทั้งเวลาสับเปลี่ยนตู้รถไฟหรือเรือเสร็จ

โรงงานท่าหลวง

มีเครื่องจักรดำเนินงานดังนี้

หม้อเผาปูนเม็ด ๒ หม้อ

เครื่องบดปูนซิเมนต์ ๑ เครื่อง (จะเพิ่มในกลางปี ๒๔๙๗ อีก ๑ เครื่อง โดยย้ายจากโรงงานบางซื่อ)

เครื่องบรรจุปูนซิเมนต์ ๑ เครื่อง

กำลังไฟฟ้า ๓,๐๐๐ กิโลวัตต์

กำลังผลิตสูงสุดของโรงงานท่าหลวง

สามารถผลิตปูนเม็ดได้เดือนละ ประมาณ ๓๖,๐๐๐ ตัน

สามารถบดปูนเม็ดเป็นปูนซิเมนต์ได้เดือนละประมาณ ๕,๐๐๐ ตัน (ในกลางปี ๒๔๙๗ จะเพิ่มกำลังบดได้อีกเท่าตัว)

สามารถบรรจุปูนซิเมนต์ได้เดือนละประมาณ ๓๐,๐๐๐ ตัน

ทำการขนส่งปูนซิเมนต์ได้ทั้งสามทางคือ ขนด้วยรถไฟ, เรือ หรือรถยนต์

กำลังผลิตสูงสุดของสองโรงงานรวมกัน

กำลังผลิตปูนเม็ด

สามารถผลิตปูนเม็ดได้ประมาณเดือนละ ๒๔,๐๐๐ ตัน

กำลังบดปูนซิเมนต์

สามารถบดปูนซิเมนต์ได้ ตามจำนวนปูนเม็ดที่โรงงานผลิตได้เดือนละ ๓๐,๐๐๐ ตัน ในกลางปี ๒๔๙๗ เพิ่มได้อีก ๕๐๐๐ ตัน รวมเป็นเดือนละ ๓๕,๐๐๐ ตัน แต่กำลังบดสูงสุดของเครื่องจักรที่สามารถทำได้ถึงประมาณเดือนละ ๔๕,๐๐๐ ตัน ตั้งแต่กลางปี ๒๔๙๗ เป็นต้นไป

กำลังบรรจุปูนซิเมนต์

สามารถบรรจุปูนซิเมนต์ได้เดือนละประมาณ ๔๐,๐๐๐ ตัน และจะเพิ่มกำลังบรรจุให้สูงสุดได้ตั้งแต่กลางปี ๒๔๙๗ เป็นเดือนละประมาณ ๕๐,๐๐๐ ตัน

ตามกำลังผลิตของเครื่องจักรข้างบนนี้ย่อมเห็นได้ว่า ในด้านกำลังบดปูนซิเมนต์และกำลังบรรจุปูนซิเมนต์นั้น มีเหนือกว่ากำลังผลิตปูนเม็ดมาก คือ กำลังบดเต็มที่ได้ถึงเดือนละประมาณ ๕๕,๐๐๐ ตัน และกำลังบรรจุปูนเต็มที่ได้ถึงเดือนละประมาณ ๕๐,๐๐๐ ตัน ถ้าบริษัทได้รับกำลังไฟฟ้าเพิ่มขึ้นกว่าที่มีอยู่เองในเวลานี้ ก็สามารถเพิ่มจำนวนปูนซิเมนต์ได้ทันที โดยซื้อปูนเม็ดจากต่างประเทศมาบดเป็นปูนซิเมนต์ให้ถึงจำนวนดังกล่าวได้ โดยยังไม่ต้องลงทุนตั้งโรงงานผลิตปูนเม็ดเพิ่มขึ้นใหม่ หรืออีกทางหนึ่ง ถ้าต้องการจะผลิตปูนซิเมนต์ภายในประเทศให้ได้ถึงประมาณเดือนละ๕๕,๐๐๐ตัน

หรือวันละ ๑๕๐๐ ตัน (คือเพิ่มจากที่ลงทุนไว้แล้ว ให้ได้อีกวันละประมาณ ๓๐๐ ตัน) บริษัทเพียงแต่ลงทุนเพิ่มส่วนน้อย เพื่อเพิ่มการผลิตปูนเม็ดให้ได้อีกวันละ๓๐๐ ตัน กับจัดหากำลังไฟฟ้าอีกประมาน ๘๐๐ กิโลวัตต์เท่านั้น ก็จะได้ปูนซิเมนต์ที่ผลิตภายในประเทศถึงวันละ ๑๕๐๐ ตัน โดยไม่ต้องลงทุนสำหรับเครื่องบด และเครื่องบรรจุและอื่น ๆ เหมือนโรงงานตั้งใหม่ ซึ่งต้องลงทุนครบทุกอย่าง

อุตสาหกรรมเหล็ก รวมทั้งอิฐทนไฟที่ท่าหลวง

ตามที่ได้ลงทุนไว้ทั้งสิ้นจนถึงบัดนี้ประมาณ ๔๐ล้านบาท สามารถผลิตเหล็กต่างๆ ได้ดังนี้:

เตาถลุงแร่เหล็ก ๑ เตา สามารถถลุงเหล็กได้ประมาณวันละ ๑๖ ตัน

เตาผลิตเหล็กกล้า๑เตา ขนาดผลิตได้ครั้งละ๑๐ตัน

เครื่อง Converter ๒ เครื่อง ขนาด๑.๕๐ตันต่อครั้ง

เครื่องรีดเหล็กกล้า ๑ ชุด สำหรับ สามารถรีดเหล็กเส้นกลมและรูปต่าง ๆ (section) ได้ชั่วโมงละ ๑.๕๐–๒.๐ ตัน

เครื่องดึงลวด ๑ เครื่อง สามารถผลิตลวดขนาดต่าง ๆ ได้ชั่วโมงละประมาณ ๒.๕๐ตัน

เครื่องผลิตตะปู ๘ เครื่อง สามารถผลิตตะปูได้ตั้งแต่ขนาดยาว ๓/๘ นิ้ว ถึง ๕ ๑/๒ นิ้ว รวมกันชั่วโมงละประมาณ ๗๐๐ กิโลกรัม มี

เครื่องขัดมันและเครื่องบรรจุในภาชนะเสร็จ

เครื่องทำออกซิเจนจากอากาศ ๑ เครื่อง ผลิตออกซิเจนได้ชั่วโมงละประมาณ ๖๐ ม๓.

กำลังไฟฟ้าใช้รวมกับอุตสาหกรรมปูนซิเมนต์

นอกจากนี้ มีเครื่องจักรเครื่องประกอบ และอุปกรณ์ในการอุตสาหกรรมเหล็กครบ

โรงงานผลิตอิฐทนไฟ

ประกอบด้วยเตาเผาอิฐด้วยน้ำมัน สามารถเผาอิฐได้ครั้งละ ๕๐ ตัน ต่อเตา เตาทั้งสองร่วมกันสามารถผลิตอิฐทนไฟได้วันละ ๕ ตัน

อนึ่ง ถ้าได้ถึงทุนเพิ่มเติมในอุตสาหกรรมเหล็กนอกประมาณ ๒๐ ล้านบาท จะสามารถเพิ่มกำลังผลิตเหล็กกล้า ทำแล่ะรีดเหล็กกล้าได้รวมถึงวันละประมาณ ๕๐ ตัน

คำอธิบายประกอบภาพในหน้าต่อไปนี้

ในบรรดาผู้ถือหุ้นที่มาเยี่ยมกิจการโรงงานท่าหลวงในวันนั้น หากจะมีบางท่านที่สนใจว่าถ้าท่านมีโอกาสมาเยี่ยมโรงงานของบริษัทอีกครั้งหนึ่งใน ๓–๔ ปีข้างหน้า โฉมหน้าของท้องถิ่นนี้จะเปลี่ยนแปลงไปสักเพียงใดและในทางใด จึงใคร่ขอเรียนว่าได้มีผู้ถือหุ้นของบริษัทคนหนึ่ง ตั้งปัญหาเดียวกันนี้ถามตัวเองมาแล้วเมื่อมาเห็นท้องทุ่งครั้งแรกเป็นเวลา ๑๕ ปีมาแล้ว คือเมื่อเขาได้พิจารณาตกลงใจว่าควรสร้างโรงงานอุตสาหกรรมผลิตปูนซีเมนต์ขึ้นที่นี่แล้ว ก็เลยคิดต่อเพลินไปจนเห็นภาพที่เต็มไปด้วยทุ่งนากลายเป็นเมืองอุตสาหกรรมเมืองแรกของประเทศ ดังที่วาดไว้ให้เห็นในภาพซึ่งปรากฏในหน้าต่อไปนี้

แต่ก็อาจมีผู้ถือหุ้นหลายท่านเห็นว่าภาพที่วาดขึ้นนออกจะเกินเหตุไป เพราะท่านประสงค์แต่เพียงจะให้กิจการของบริษัทดำเนินก้าวหน้าไปอย่างเรียบ ๆ และเกิดผลกำไรที่จะแบ่งเป็นเงินปันผลได้พองามต่อไปอีกนานปี ถ้าเป็นเช่นนี้นับว่าความคิดเห็นของทั้งสอง

ฝ่ายไปกันคนละทางอย่างตรงกันข้าม ฉะนั้นเพื่อเป็นการประนีประนอม บริษัทจึงขอเสนอให้เงินสายกลางคือให้กันเงินจากผลกำไรประจำปีไว้ร้อยละห้าสิบ เพื่อนำไปใช้ในการ ปรับปรุงโรงงานให้อยู่ในสภาพที่ทันสมัยและมีสมรรถภาพดี ส่วนอีกร้อยละห้าสิบนั้นก็แบ่งเป็นเงินปันผลจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้น (ถ้าตกลงกันได้ดังนี้ก็จะเป็นทางที่บริษัทจะรับใช้ท่านผู้ถือหุ้น ส่วนมากได้ดีที่สุดและยืนนาน)

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ตีรณสาร ๖๒ ถนนบ๊วน (วัดแขก) สีลม พระนคร
นายกระมล ตีรณสาร ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๑๕/๓/๑๗

แผนที่ภูมิประเทศ พ.ศ. ๒๕๐๐